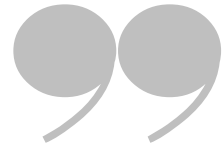

HAÁSZ JÁNOS

Szabadulószo

– Nos, amit eddig gondoltak, sőt, ha megbocsátotok, hadd tegeződjünk, azt hiszem, én vagyok az idősebb, és ha én mondom, elhithetitek, szóval amit eddig gondoltatok arról, hogy szabadulószo, azt mindet elfelejtethetitek. Már persze ha gondoltatok egyáltalán bármit arról, hogy szabadulószo, bár nyilván gondoltatok, mert mégis csak itt vagytok ugyebár, és aki eljön egy szabadulószobába, arról nem feltételezném, hogy nem gondolt róla valamit, még ha nem is úgy van vele, mint én, akinek a gondolataiban folyton ott van a szabadulószobázás, amit mondhatunk szakmai ártalomnak, és aminek korántsem kell természetesnek lennie, hogy valakit úgy általában foglalkoztasson a világnak az a csodája, amit...

Ákosnak zsongott a feje, a gondolatai igyekeztek elmenekülni a férfi irritálóan magas hangja elől. Amióta beléptek ebbe a kis terésvárosi szuterénbe, ami talán nem is szuterén volt, hanem csak egy teljesen szabványos pince, ahová úgy lehetett lejutni, hogy az irritáló hang tulajdonosa egy jellegtelen kis szürke ajtót nyomott be nem kis erőfeszítéssel, majd hét-nyolc meredeken lefelé vezető lépcsőfokon kellett lemenni utána, de úgy, hogy Ákos feje közben folyamatosan a boltíves lejáró mennyezetének salétromos tégláit súrolta, szóval amióta a nem túl kedvcsináló első benyomások után beléptek ebben a dohos homályban üresnek ható pincehelyiségbe, vendéglátójuk egyfolytában beszélt.

– ...hát persze, én is ezt kérdezném a helyzetekben, pontosan ezt. Hogy egy ilyen másfél, vagy inkább két év után kinek van kedve eljönni egy szabadulószobába? Kinyitni egy ajtót, a saját lakását, amelybe másfél évig be volt zárva, és aztán egy rahedli pénzt kifizetni, hogy bezáródjék az orra előtt egy másik ajtó? Ráadásul ez a másik ajtó egy idegen, sötét, veszélyesnek tűnő helyre zárja be, ahonnan még csak nem is úgy tud kiszabadulni, mint az otthonából, hogy egyszer csak letelik a karantén, vagy összeszedi a bátorságát, és csak elforgat egy kulcsot, hanem mindenféle nehézségek állják útját. Azt hiszem, jogosan kérdezhetitek, van-e ennek létjogosultsága...

De Ákos mást kérdezett, legalábbis magában. Mi a fenét keresünk mi itt, ezt kérdezte. Bettire nézett, a barátnőjére, menyasszonyára,

ahogy mondani szokta, a jobbfelére. A homályos pincében a lány körvonalai nem voltak élesen kivehetőek, arca körvonalai kontúrtalanná váltak, nem látta, hol végződik a lány, hol kezdődik a sötétség. Megint motoszkálni kezdett benne a gondolat, hogy ez tökéletesen kifejezi, milyen is a barátnője, menyasszonya, jobbfele, milyen is az ő kapcsolatuk. Hogy sosem lehet tudni, ő legalábbis sosem tudja, pontosan hol is van a világban, milyen teret hasít ki magának belőle, olyan, akiről azt sem tudja, hiába a menyasszonya, hogy pontosan hol is van az ő életében, milyen teret hasít is ki belőle. Megrázta a fejét. Mostanában sokszor tűnődött a kapcsolatukon, azon, hogy milyen szerepet is töltenek be a másik életében, hogy mi is ennek a kapcsolatnak a dinamikája, hogy...

– Hogy sorozatgyilkos, zombis, maffiás? Hogy nagy lakatok, számkombinációk, logikai fejtörők? Sötétben villogó fények, monoton géphangon elmesélt történetek? Ugyan, hol van az már!

Ákost a vendéglátójuk egyre erősebb és irritálóbb hangja ismét kigagadta a gondolataiból. Az ötven körüli köpcös férfi, aki olyan volt, mint valami látomás: rózsaszínű öltöny, egy árnyalattal halványabb, talán inkább tüdőszínű inggel, szóval ez a köpcös férfi egyre hangsúlyosabban beszélt, mintha érezte volna, hogy Ákos fejben messze jár. Erősen kopaszodott, szétszórt hajszálai között átcsillant izzadó fejbőre, miközben beszélt, többször megtörölte a homlokát. Ákos megigazította szemüvegét, Betti kezéhez nyúlt, megfogta, megszorította. A lány nem mozdult. Megszólalni még nem tudtak, mióta megérkeztek – „percre, talán másodpercre pontosan”, ahogy vendéglátójuk fogalmazott, amikor meglátta őket – a férfihoz, aki Mr. Vertigininek nevezte magát, és az, ki tudja, mennyi ideje, belekezdett az előadásába.

– A mi szolgáltatásunk, kérem szépen, a legújabb generációs szabadulószoba. Mondhatnám: az igazi szabadulás! Mitől és miért akarnak az emberek megszabadulni? Vagyis dehogy az emberek! Mitől és miért akartok ti megszabadulni? Ezt a kérdést kell feltenni, még hozzá magatoknak. És a lehető legőszintébben megválaszolni – bökött egyszerre mindkettejükre.

Mint egy piaci kofa, úgy beszél, vagy mint egy vásári kikiáltó, gondolta Ákos, nem mintha sok vásári kikiáltót látott volna már életében. Egészen pontosan egyet sem. De egészen biztos volt abban, hogy azoktól telhet ki valami ilyesmi produkció.

– Mint egy piaci kofa, úgy beszélek szerinted, igaz, drága úr? Mint egy piaci kofa vagy egy vásári kikiáltó, igaz? – A férfi szavai megriasztották Ákost. – Látom az arcodon a választ, látom, bármekkora is itt a félhomály, hogy beletrafáltam. De nyugodj meg, nem látok a gondolataidba. Egyszerűen csak, mondjuk úgy, munkatapasztalat – legyintett egyet. – A lényeg, hogy ti most megkapjátok életetek nagy lehetőségét azzal, hogy hozzánk fordultatok.

Nagy levegőt vett, és egész közel hajolt az arcukhoz, ami szinte természetfeletti bravúr volt, mert Betti mintha az érkezésük óta egyre messzebb húzódott volna Ákostól.

– A játékban a saját életük problémáiból, nehézségeiből kínálunk kiutat azoknak, akik hozzánk fordulnak. Mondjuk úgy, hogy a lélek szabadulószozája vagyunk. Azt hagyhatják el a mi kis játékunk során, ami ezt a lelket legjobban nyomasztja. Ha láttátok a Mátrixot, emlékezhetek a kérdésre: piros vagy kék tabletta? Itt nincs piros vagy kék tabletta, itt csak egy tabletta van, és csak a ti döntéseinken múlik, hogy ez mitől szabadítja meg a lelket. Hogy mitől szabadítja meg – kis háttászünetet tartott, majd nyomatékosan, lassan, szuggesztíven ejtette ki az utolsó szót – az életeteket.

Ákos lopva Bettire nézett. A lány lesütött szemmel maga elé meredt, és mintha még inkább a homályba veszett volna, csak a szőke haja árulta el, hogy ott van, a szőke haja, és a keze, ami épp ekkor csúszott ki óvatosan Ákos kezéből.

– Nincs csalás, drága uram! – lépett közéjük Mr. Vertigini. – Mindenki a maga szerencséjének, vagy, ha rosszul dönt, balszerencséjének a kovácsa. Mindenkinek saját szíve, lelke, elméje legmélyebb titkát kell feltárnia, saját élete legjelentősebb fordulópontjáról kell eldöntenie: tovább akar-e vele élni, vagy inkább szabadulni akar tőle.

Mintha varázsló lenne, tenyerében bordó bogyó termett, nagyobb, mint egy átlagos gyógyszer, kisebb, mint egy átlagos gumicukor. Furcsán, tompa fényvel világított, nem lehetett tudni, honnan kapja a fényt, mintha maga termelte volna. Ákost émelyítő rossz érzés kerítette hatalmába. Szeme sarkából látta, hogy Betti továbbra is merev arccal ült. Egyre kevésbé értette, mit is keresnek itt, miért is ment bele a lány ötletére abba, hogy eljöjjenek ide.

– Persze, megértem az aggodalmatokat. Ki tudja, mit adok be, ki tudja, nem valami méreg-e ez, nem valami körmönfont gyilkosságra készülök azért, hogy... Ki tudja, miért, bármiért. De nyugodjatok meg:

ha úgy döntötök, hogy beszálltok a játékba, három pirulát teszek a tenyerembe, és ti választhatjátok ki, melyiket vegyem be én. Nincs csalás, nincs ámitás. Legfeljebb az életünkben. Vagy abban sincs – és akkor nincs is mitől megszabadulni.

Betti szó nélkül, heves mozdulattal kapott a piruláért, és éles tekintettel nézett Ákosra. Nem volt más választása, ő is előrenyújtotta a tenyerét, Mr. Vertigini szinte követhetetlen mozdulattal belepottyantott kettőt is.

– Melyiket kéred, drága uram, és melyiket vegyem be én? – Ákos tétován az egyikért nyúlt, bekapta. Mentolos, savanykás íz áradt szét a szájában, a helyiséget eddig is uraló sötétség egyre erősebb lett, az utolsó, amit az agya rögzített, hogy úgy érzi magát, mintha egy sci-fiben a világűr sötétjében, teljes súlytalanságban lebegne.

Egy pad. Egy ódon, dohos szagú terézvárosi ház. Homlokzatán lövésnyomok. Ákos a szemüvegét törölgeti. A ház furcsán ismerős neki, mintha valamikor álmodott volna róla. A szája íze savanyú, egyetemi emlékek villannak be az olcsó, savanykás borokból készült fröccsök és boroskólák emlékei. Vagy nem is emlék? Próbálja felidézni, hol járt errefelé, felrémlik egy pincekocsmá a közeli téren, fészkelődni kezd. A szomszéd padon egy szőke, sápadt arcú nő. Az arca mintha homályos, kontúrok nélküli lenne, mintha egy szemünk sarkából előlopakodó vakfolton keresztül próbálnánk ránézni. Mintha ismerős lenne. Ákos a homlokát ráncolja, az agya sarkából előlopakodó vakfolton keresztül próbálja felidézni, honnan, milyen buliból, milyen szemináriumról, milyen koliból, milyen munkahelyről lehet ismerős. A gondolatok kuszán kergetik egymást, épp bevillan valami nagyon halvány kép, amikor egy köpcös, kopaszodó, rózsaszínű öltönyös férfi lép hozzá. Mr. Vertiginiről érdeklődik. Ákos sosem hallotta ezt a nevet. A rózsaszín öltönyös megköszöni, megtörli a homlokát, majd a nőhöz lép, ugyanezt kérdezi. Irritáló a hangja. Ákos a szemé sarkából látja, hogy a nő is megrázza a fejét. A férfi bólogatva továbbindul, ahogy elmegy Ákos előtt, elégedett mosoly tűnik fel az arcán. Ákos megrázkódik, az órájára néz, feláll, elindul. Nem látja, hogy mintha a mozdulatait utánozná, ugyanabban a pillanatban megrázkódik a nő is, ugyanabban a pillanatban feláll a nő is, ugyanabban a pillanatban elindul a nő is, mindezt nem látja, egymásnak háttal indulnak el. Soha többé nem látják egymást.